

a40445

IR SUŽNJA.

črnega dela sveta.

M. T. Ledóchowska.

Solnograd 1917.

Založila Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone.

Cena 15 vinarjev.

Družba sv. Petra Klaverja?

Družba sv. Petra Klaverja je ustanovljena za podpiranje afriških misijonov.

Namen te družbe je tedaj razširjevanje božjega kraljestva v Afriki, reševanje duš ubogih zamorcev in reševanje sužnjev.

Družba sv. Petra Klaverja obstoji:

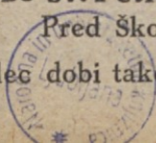
1. iz sodalk sv. Petra Klaverja (imenujejo se tudi »pomožne misijonarke za Afriko«), ki se posvečujejo izključno pomožnemu delovanju v prid afriških misijonov iz daljave;
2. v družbi so dalje zunanji udje ter pospeševalci in pospeševalčice (letni donesek K 2'—, za duhovnike K 5'—), in
3. končno so v družbi udeleženci (udje »Misijonske in Otroške zveze«, ki plačujejo na leto 50, ozir. 20 vin., in udje »Mašne zveze za Afriko«, ki plačajo enkrat za vedno 1 K).

Kdor želi postati pospeševalci ali pospeševalčica družbe, naj pošlje svoj naslov z letnim doneskom na

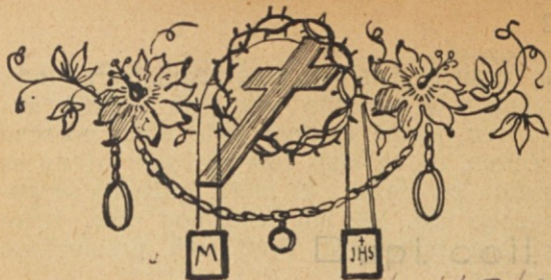
Družbo sv. Petra Klaverja v Ljubljani,

Pred Škofijo 8, II. nadstr.

Prosilec dobi takoj sprejemnico in svetinjo

03000 38167

Škapulir sužnja.

Zgodba iz črnega dela sveta. — Spisala
M. T. Ledóchowska.

Ljubi bralec! Sledi mi daleč čez meje domovine, tja v Osrednjo Afriko. Tam so ob nekem velikem jezeru Beli očetje ustanovili misijonsko postajo. Okolica je lepa in bogata palm. Lesena meja, leseni zvonik cerkvice in visoki misijonski križ v sredi dvorišča zaznamujejo ta mirni kraj že oddaleč. V vročih dnevnihi urah vlada ondi grobna tišina; večina misijonarjev je v družbi s črnimi gojenci na riževih in koruznih njivah, ki jih morajo obdelovati.

Onega dne pa, ko se pričinja naša povest, je videti, da jih je nekaj odvrnilo od navadnega reda. Na dvorišču je polno misijonarjev, gojencev in črncev iz sosednjih krščanskih vasi. Zbrali so se okrog misijonskega križa in glasno molijo rožni venec. Bojazen

in strah se jim bere na obrazih. Vzrok temu gibanju je poročilo nekaterih bežečih zamorcev, kateri so pred malo urami poročali očetom, da se klati četa arabskih lovcev na sužnje po deželi, ki moré, požigajo in zasuzniijo vse, kar jim pride pod roke. Kako strašna bodočnost preti tudi prebivalcem postaje.

Trenotno se zdi, da je ta boječnost pre-naglajena, saj dosedaj še nobenega lovca ni bilo videti. Komaj pa se je znočilo, se pokaže tuintam na obzorju žareč plamen — goreče kočé črncev — plamenice barbarskih mosleminov-roparjev.

Že ob prvi zori drugega dne je bilo opaziti karavano, ki se je pomikala po pobočju doline navzdol. Umazanobeli plašči arabskih čuvajev so se dobro ločili od pisanih oblek uklenjenih zamorcev. Nedaleč od misijonske postaje, v senci palmovega gaja, je karavana postavila šotore in počivala. Pri pogledu na taborišče so se misijonarji posvetovali, če bi jim bilo možno z oboroženo silo oprostiti črne brate. Toda ne! Čeprav bi srce želelo to poizkusiti, vendar pamet pravi odločno »Ne!« Če bi vrli očetje imeli le peščico evropskih vojakov na razpolago, ali če bi imeli le majhno zalogo smodnika in krogel, potem ne bi niti trenotek premišljevali, in z božjo pomočjo bi bila zmaga njihova. Tako pa, ne le da

ne morejo te grozovitosti preprečiti, še veseli morajo biti, da še sami ostanejo s svojimi varovanci svobodni. Strašna resnica!

Najpogumnejši misijonar, pater Jožef, nasvetuje svojim sodrugom, da bi šli v arabski tabor in tam poklicali poveljnika na odgovor. Zapretiti mu hočejo z jezo sansibarskega sultana, pod čigar pokroviteljstvo spada misijonska postaja. Predlog obvelja in pater Jožef se napoti v taborišče.

Osman, glavar Arabcev, je sprejel misijonarja naravnost z žalečim zaničevanjem.

»Vas in vaše varovance bomo zaenkrat pustili v miru,« reče z mrzkim smehljajem. »Zadovolji se s to izjavo in ne mešaj se v stvari, ki se gode zunaj misijonske postaje.«

»Med jetniki je tudi mnogo mojih prejšnjih gojencev in novokrščencev. Vsaj te mi izroči.«

»Če mi jih dobro plačaš, jih mogoče še izpustim.«

Kakor sunek z mečem so zadele te besede ubogega misijonarja. Ah, denarna sredstva, s katerimi je misijon razpolagal, so bila jako skromna.

■ Še je premišljeval misijonar, ko v tem trenutku zasliši glasno stokanje.

»Oče! oče! reši nas, odkupi nas! Ti si bil vedno tako ljubezniv in tako dober z nami! Bodi nam tudi sedaj naklonjen!« Tako so jetniki jadikovali, ko so zaslišali predlog arabskega glavarja.

Misijonar se je obrnil vstran, da je zakril solzo v očesu. Ob takem srcetrgajočem prizoru morajo vsi pomisleki pasti. Dečka za dečkom, deklico za deklico odkupi dobri oče z denarjem, ki ga je imel s seboj, in sam jih s pravo radostjo oprosti trdih vezi.

Od cele vsote, ki jo je s seboj prinesel, mu nazadnje ostane le par rupij. Nato hoče misijonar z odkupljenci zapustiti taborišče. Zdihovanje in klici po pomoči ostalih udarjajo na njegovo uho. A misijonar mora biti gluha za vse glasove, čeprav mu hoče srce počiti žalosti. S hitrimi koraki stopa mimo ujetnikov, že je pri zadnjih; kar se krčevito oklene uboga zamorska ženska njegove suknje.

»Ostani, oče, ostani! Samo enega še odkupi, enega samega.« Pri teh besedah pokaže na nekega mladeniča, ki je oddaljen od drugih v težke misli zatopljen čepel na tleh. Niti enkrat ni zaklical s svojimi sotrpini po pomoči. Na njegovih moških in lepih potezah je brati ponos in pogum.

Misijonar ga pogleda in bridko veselje ga prešine.

»Pavel, ali si ti? Ti moj najpridnejši!« mu zakliče in hiti k njemu. »Pri Bogu, samo tebe bi še rad oprostil suženjstva.«

»Če bi imel trikrat toliko denarja, kolikor ga še imaš,« reče kupčevalec s sužnji zlobno, »bi ga mogoče mogel odkupiti. Le

poglej, tako blago ni tako poceni kakor drugo. Poglej te prsi, ta pleča, ta hrbet! Ta človek more dvojni tovor slonove kosti nositi! Razentega se pa hočem še na poseben način nad tem mladeničem maščevati. On ni za ves tvoj denar naprodaj.«

Mladeniču zažari oko, obrne se k Arabcu in reče ponosno:

»Le prihrani besede zase, če bi me dobri oče tudi hotel odkupiti, bi ga prosil, naj me pusti. — Da, oče,« pravi dalje, obrnivši se k misijonarju, ki ga je presenečen poslušal, »jaz sem še mlad in možno mi je veliko prenesti. Prepusti me moji usodi. Ali to-le odkupi! Pri naši Materi v nebesih te za to prosim!« Pri tem pokaže na svojo rodno mater. Prepir najplemenitejšega načina se je razvnel sedaj med sinom in materjo.

Kupčevalec je pritrjeval seveda sinu, ker za staro žensko se ni zmenil veliko. Nazadnje je misijonar uslišal prošnje dobrodušnega mladeniča in z zadnjimi rupijami je odkupil staro ženico, ki je bila neutolažljivo žalostna.

Trenotek ločitve je prišel. Od silne bolesti prevzeta, se je mati še zadnjikrat oklenila sinovega vratu, in zrla mu je v oči, kakor bi si hotela za večnost vtisniti njegovo podobo v spomin.

»Dosti, uboga mati,« opomni nazadnje misijonar. »Pokaži sedaj, da si kristjanka.

Če Pavla na zemlji ne boš več videla, ga boš videla v nebesih, o katerih sem ti že dostikrat govoril.« Ali nesrečnica ni slišala misijonarjevih besed. Vsled strahu, kako se bo sinu godilo, kake grozovitosti bo še moral prestati, se je onesvestila in poleg sina sesedla na tla.

Kupčevalec s sužnji se je ravno malo odstranil in v tem trenutku stisne misijonar mladeniču škapulir Brezmadežnega spočetja v roko in mu reče: »Tu vzemi, Pavel, to je znamenje, ki ga nosijo otroci nebeške Matere. V nevarnosti ga daj okoli vratu. Marija pomaga! Spoznal boš to. Ostani zvest in trden!«

Mladenič je hotel nekaj odgovoriti, a čuvaj sužnjev ga je na znamenje glavarja potegnil od misijonarja proč. Podrli so šotore in karavana se je začela pomikati dalje. Medtem se je misijonar vrnil z oproščenimi sužnji, med katerimi se je nahajala tudi Pavlova mati, nazaj na misijonsko postajo. Srca oproščenih so vriskala veselja radi zopetne svobode. — Tudi prebivalci misijonske postaje so bili veseli poročila, da njim ne preti nobena nevarnost več.

Samo eno srce, materino srce, je umiralo žalosti.

O matere civiliziranega sveta, ki mislite, da morate velike bolečine prenesti, če se poslovi vaš otrok za par mesecev, ko gre v kak učni zavod; ki hočete same boli umreti,

če Bog enega vaših ljubih med angele sprejme, mislite na Pavlovo mater in naj vam ne bo žal za dar, ki ga podarite za odkup sužnjev. Na vaših lastnih otrocih vas bo Bog poplačal, kar ste nesrečnim zamorcem dobrega storili.

* * *

Preteklo je več tednov. Karavana sužnjev, med katerimi jn bil tudi naš mladi prijatelj, se je bližala svojemu cilju, vzhodni obali Afrike. Nočemo popisovati telesnih bolečin in muk, ki so jih ubogi sužnji morali prestati. Zamorci-kristjani so pa morali še veliko grozovitejša trpljenja prenašati. Z vražjo besnostjo in brezmejno grozovitostjo so pozkušali Arabci jih pridobiti za mohamedansko vero. Zgledi junaške vztrajnosti so bili posledica tega. Marsikateri črnc se je zgrudil pod udarci nečloveških čuvajev, še v zadnjih trenutkih z vzklikom »Jezus« in »Marija« na jeziku. Drugi kristjanski sužnji, ki so bili trdnejše narave, so sicer prestali vse mučenje, a na obrazih in telesih so se jim poznali strašni spomini.

Pohabljeni, do kosti izstradani in od koz, ki so se pojavile med karavano, razjedeni, so dospeli do morske obali. Po vseh grozotah po temnih pragozdih, s svojimi skoro neprodirnimi lianami (rastline-ovijalke v tropičnih deželah), bodljivimi moskiti (mušice)

in dušljivim, soparnim zrakom, so sužnji slednjič le zagledali modro se blesketajoče morje. Ali jim to oznanjuje konec trpljenja? Nasprotno. Slonokoščene tovore bodo pač odložili, a vezi jim bodo zato še bolj tesno zadrgnili. Drugo, novo življenje, trpinčenje drugačnega načina, mogoče še hujše kot doslej, jih čaka prihodnje tedne.*

Do noči so se morali zamorci skrivati v ločju ob obrežju. Lovci na sužnje morajo sedaj jako pozorni biti. Tu na obali namreč in na morju ne morejo več svojega sramotnega dela izvrševati tako brez zadržka, kakor so ga v središču dežele.

* Popolnoma na mestu je, da slišimo nekatere očividce, ki opisujejo trpljenja sužnje na afrikanskih ladjah: »Videl sem,« piše potovalec po Afriki, Kamerun, v nekem pismu kardinalu Lavigeriju, »sužnje na krovu neke arabske ladje (dhau), čepeli so skrčeni z brado med kolena, pokriti z brazgotinami in ranami, umirajoči vsled pomanjkanja vode in hrane, mrtveci so bili v ozkem prostoru natlačeni med živimi, in pri vsem tem žalostnem gorju so razsajale še koze.« — Msg. Bridouhs, apostolski vikar pri Tanganjiki, popisuje galeje (ladje) s tovorom sužnje naložene, ki jih je videl v Sansibaru, kamor jih je privedla angleška križarka (bojna ladja), ki je te roparske ladje ujela na odprtem morju. On pravi o mukah sužnje: »Natlačeni so bili kakor slaniki v sodu. Bilo jih je 80, in sicer v tako majhnem prostoru, da bi komaj zadostoval za deset ljudi. Bili so suhi kot trščice in izčrpani do kosti, podobni kostenjakom; oči so bile globoko udrte, lakota, grozota in obup so odsevali iz njih — bil je to strašen pogled.«

Arabska ladja (dhau), nekaka jadrnica, ki ima spodaj temnico za sužnje, je sprejela v mraku celo karavano na svoj krov. Najprej hočejo na otok Pembo in odtam na semnje za sužnje v Arabijo, seveda če jih medpotoma ne ujame kaka angleška ali nemška križarka.*

Začasno porinejo uklenjene sužnje v zagrajen prostor na palubi. Šele kadar preti nevarnost, da bodo razkrinkani, morajo sužnji v spodnji del ladje.

Sužnji so molčeči, skoro brezčutni. Večina njih najbrže še ne ve, kaj se z njimi godi. Zato pa tudi visoke kopice bombaževine, ki je bila v nekem kotu nakopičena, nihče ni opazil. Z bombaževino kupčevalci s sužnji navadno ne barantajo; iz katerega vzroka so neki te bale tu! Pavel, ki mu nečloveško gorje še ni oropalo pameti kakor njegovim tovarišem, se je sicer potihem vprašal po vzroku, a odgovora ni našel. V kratkem mu bo tudi to jasno.

Svež veter je napel jadra, da^a je ladja kot puščica zdrknila po vodi. Na vodi se leskeče bajnokrasen lunin odsev, kakršen je le v afrikanških nočeh viden. Nešteto ozvezdij in zvezd prekrasno miglja na nebu. Pavel je

* Križarke so bojne ladje evropskih vevlasti, ki plovejo ali križarijo semtertja in skušajo ujeti razbojniške ladje s sužnji.

zrl z upanjem navzgor. Misli na mater se mu porajajo. Predstavlja si veselo svidenje tam gori, kakor je beli oče opominjal njegovo mater. Kako rad bi takoj umrl, ne

Z mrzlično naglico so se dajala povelja, vsa jadra so razpeli . . .

radi telesnih bolečin, ne, tem se on posmehuje, ampak radi sramote, da bo kot živina gnan na trg, kjer bodo barantali zanj.

Poiskal je škapulir, ki ga je imel za pasom skritega. Komaj se ga je dotaknil, je njegov pogum zopet zrastel; bilo mu je kakor bi šinila električna iskra po vseh udih. Hitro si dene škapulir okoli vratu, čeprav so mu bile vezi napoti. Bil je zanj trenutek največje nevarnosti, ko je hotel obupati sam nad seboj.

V daljavi se zasliši strel! To je znamenje, da je neka križarka zagledala arabsko ladjo. Sužnji to dobro vedo. Marsikatere oči, ki so doslej topo zrle predse, so nanovo zablesketale. Z nasprotnega konca ladje so se začuli klici in preklinjevanje razjarjenih Arabcev. Z mrzlično naglico je dajal glavar povelja, vsa jadra so razpeli, samo da bi srečno ušli preganjalcem.

Kupčevalec s sužnji skoči k svojim žrtvam in jim zakliče z gromečim glasom:

»Psi, le poskakujte veselja, saj vem, da želite skrivaj, da bi nas ta križarka dohitela in vas osvobodila. A le dobro me poslušajte! Iz tega ne bo nič. Če se nam ne posreči uiti, in če se ti prokleti belokožci polaste naše ladje, potem vam vsem zapovem, kakor tu stojite, da izjavite, da ste prostovoljno postali sužnji. Na ta način bo sovražnik osramočen in bo moral oditi, ne da bi kaj dosegel. Kdor bi se pa mojemu povelju zoper-slavljal, pri Alahu, tega čaka kazen, da si

strašnejše ne morete misliti. Ali boste ubogali?»

Ubogi črnci, ki jim je manjkala okrepčava sv. vere, niso imeli poguma, da bi ugovarjali in eden za drugim je obljubil, kar je glavar zahteval. Kar je bilo pa kristjanov, so se nemo in omahovaje spogledovali. Samo eden je izpregovoril:

»Moja vera mi prepoveduje laž. Nikdar ne bom lagal, in če me tudi trpinčiš do smrti!«

»Res je, Pavel ima prav, nočemo lagati! Nočemo žalostiti nebeškega Očeta!« zakličejo vsi kristjani naenkrat. Vse je zgled junaškega mladeniča izpodbodel.

Na ustnice Arabca je stopila pena — »Ha, prokleti kristjanski psi! Ali mi tako odgovarjate? Dobro! Naj se zgodi, kakor vi hočete. Vam bom pa odvzel priložnost, da bi lagali — in tebi, fant, najprej!« Pri teh besedah je zgrabil Pavla za spone in ga hotel suniti v spodnje prostore ladje, kjer preti smrt že po nekoliko urah. Pri tem opazi razkačeni Arabec škapulir, čigar bela barva se je jasno razločevala v čarobni mesečini od temnih, širokih prsi mladega zamorca.

»Kaj pa to pomeni!« zavpije glavar besno, strga posvečeno znamenje z vratu in ga vrže daleč proč, tako da je obviselo na neki bali bombaža, na drugem koncu krova. Pavel je

pretresljivo zavpil vsled jeze in gnjeva. A že so ga pograbile močne roke Arabcev; potisnili so mu klopčič v usta, da ni mogel vpiti, in kakor živino so ga vrgli v zadehli in temni spodnji del ladje. Poleg njega je ležal mrzličen črnc, pred in nad njim so pa bili naloženi ostali sužnji, spodaj kristjani, zgoraj ostali. Nato — ah! pero se brani, opisati to nečloveško naredbo — nato so nanje zvalili vse bale bombaža, tako da je bilo živo skladišče skrbno pokrito. Če križarica sedaj tudi dohiti in preišče arabsko ladjo, našli ne bodo ničesar, Arabcem se ni treba bati. In če spodnji del »blaga« vsled tega pogine, kaj zato, vendar boljše, kot da bi jim ves tovor s silo odvzeli in jih še kaznovali.

Križarica je medtem nepretrgoma zasledovala roparsko ladjo. Ker ta na prvi slepi strel ni zvila jadra, je križarica vdругič ustrelila, a sedaj ostro, nato tretjič, četrtič. Posamezni strelji so se razpočili nad krovom in usmrtili več Arabcev. Glavar je same jeze kar škripal z zobmi. Zaupajoč v svojo zvijačo, je zapovedal počasneje voziti. Kmalu sta ladji skupaj. Ubogi sužnji spodaj slišijo korakati po ladji tuje vojake, a ne morejo klicati na pomoč, akoravno so v nevarnosti, da se zaduše. Upajo, da je prišla ura svobode. Zdaj, zdaj bodo vojaki Arabce uklenili in zamorci bodo zopet dihali sveži zrak, gledali jasno nebo in uživali svobodo.

Ubogi zamorci! Ne veselite se prezgodaj! Ravno sedaj, ko že izginja podoba smrti izpred vaših oči, je pripeljal glavar vojake

»Rešeni ste! rešeni ste!« jim doni na uho kot nebeška godba.

k nakopičeni bombaževini. Častniki in ostali so tovor preiskali, a ker ne poznajo arabske

zvijače, tudi niso ničesar našli. Ujetniki slišijo vojake odkorakati, z vsako stopinjo izginja tudi up na rešitev za vselej. Mukepolna smrt ali suženjstvo, eno strašnejše od drugega, jih čaka.

Vendar poslušaj! Kaj je to?

Koraki se naenkrat zopet približajo, z veliko naglico odmetavajo evropski vojaki velike bale bombaževine in pri tem kličejo: »Hura! Rešeni ste, rešeni!«

Kot nebeška godba se glasi to prevzetim sužnjem. Svetloba in zrak prodirata v temne prostore, še trenutek in rešeni so. Na krovu pa so že vsi Arabci zvezani.

Kako se je pa vendar to zgodilo? Ko so se razočarani Evropejci hoteli posloviti od Arabcev, je neki katoliški vojak pri svitu lune zagledal škapulir zamorskega mladeniča, ki je še vedno visel na bombažu, kamor ga je vrgel glavar. Vojak je ostrmel in začel nekaj sumiti. Zašepetal je to svojemu poveljniku. Ta je na njegovo prošnjo ukazal še enkrat prav natančno preiskati sumljivi tovor, in kar se je dalje pripetilo, si čitatelj lahko sam predstavlja. Težko bi opisali vse izraze veselja med zamorci. Celo oni, ki so bili že blizu smrti, so nanovo oživel. Celo noč so vriskali in vojaki so jim pomagali, ker so bili veseli dobrega plena. Le Arabci

niso vriskali. Sedaj je prišel čas, da so morali oni čepeti v temnem spodnjem prostoru ladje.

Osman, glavar kupčevalcev s sužnji, pa je odšel zasluženi kazni. Preden so mogli preprečiti, je skočil čez krov v morje. Valovi so se zleknili nad njim. Tiho je splavala ladja čez truplo tega krvnika. Pričelo se je daniti.

Ko je solnce, podobno veliki, goreči krogli, priplavalo iz morja in krasno, s palmami poraščeno afrikansko obrežje obsijalo s svojimi žarki, sta ladji pristali na breg. Oproščeni zamorci so se izkricali. Kar je bilo kristjanov, so padli na kolena in s povzdignjenimi rokami zahvalili Boga. Pavel, naš mladi prijatelj, je pa pritisnil škapulir, ki ga je nazaj dobil, na svoje ustnice, in solza, prva v njegovi mladeniški dobi, je padla nanj in se svetila kot biser.

Osvobodeni sužnji so se podali na bližnjo misijonsko postajo in tam prosili za sprejem. Pavel se je drugi dan pridružil oddelku misijonarjev, ki se je ravno odpravljajal v sredino Afrike. Črez nekaj tednov je srečno dospel na misijonsko postajo Belih očetov. Tam je okrožen od misijonarjev in gojencev, sredi med svojo materjo in dobrim očetom Jožefom, navdušeno pripovedoval, kako so se preresnično izpolnile besede misijonarja: »Marija pomaga!«

00000498233

Misijonska zveza za Afriko,

ki jo je ustanovila in vodi
Družba sv. Petra Klaverja.

Papež Pij X. so to zvezo blagoslovili.

»Misijonska zveza« je prostovoljno združenje oseb, ki skupno z Družbo sv. Petra Klaverja sodelujejo na razširjanje katoliških misijonov in reševanje sužnjev v Afriki.

Kdor želi pristopiti k »Misijonski zvezi«, plačuje 50 v na leto, ali 5 v na mesec.

Člani so obenem deležniki Družbe sv. Petra Klaverja in kot taki so deležni vseh odpustkov in predpravic, ki sta jih družbi podelila papeža Leon XIII. in Pij X.

Katoliška društva, Marijine družbe, apostolstva itd. pristopijo lahko k zvezi skupno (korporativno) s povprečnim pavšalnim doneskom.

Duhovniki, ki so kot dušni pastirji predstojniki društev itd. na čelu Misijonske zveze ter se zavežejo, da bodo vsaj enkrat v letu pridigovali ali v kakem društvu govorili o Misijonski zvezi, bodo sprejeti in zapisani kot pospeševalci Družbe sv. Petra Klaverja.

Vsaki 20 ali več udov Misijonske zveze združi se lahko v Misijonsko skupino. Tisti pa, ki prevzame pobiranje doneskov take Misijonske zveze, se bo imenoval skupinski voditelj in prejme od Družbe sv. Petra Klaverja, kamor naj se zgłosi, sprejemno podobo in svetinjico skupinskega voditelja.

Nič ne vzbuja in ne vnema ljubezen in navdušenje do misijonov bolj, kot misijonsko berilo! Zato bi bilo jako želeti, da bi imeli v vsaki družini vsaj enega sledečih misijonskih listov.

Odmev iz Afrike

ilustrovani mesečnik v prosep afriških misijonov. Izdaja ga Družba sv. Petra Klaverja.

- Ponovno blagoslovljen po papežih Leonu XIII., Piju X. in Benediktu XV. Izhaja v slovenskem, poljskem, češkem, nemškem, ogrskem, laškem, francoskem in angleškem jeziku. Prinaša zanimiva poročila in sestavke iz vseh delov Afrike, večinoma originali preč. misijonarjev. Letna naročnina K 1'50, francoska in angleška izdaja K 3.

Zamorski otrok

ilustrovani mesečnik za mladino, za pospeševanje ljubezni do najubožnejših črnih bratcev in sestic. Izhaja v zgoraj imenovanih jezikih kot »Odmev«. Letna naročnina K 1, francoska in angleška izdaja K 2.

Vsa naročila in prijave naj se naslovijo na **Družbo sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Pred Škofijo 8, II. nadstr.**